

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом в.о. директора
ЗДО (Я-С) «Сонечко»
«08» липня 2024 р. №30-ОД

ІНСТРУКЦІЯ **З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 11-24** для кочегара котельні на твердому паливі

1. Загальні положення

1.1. Положення цієї інструкції стосуються роботи кочегара котельні з використанням водогрійного (парового) котла на твердому паливі (вугілля, дрова тощо), далі – кочегар.

1.2. Інструкція містить обов'язкові вимоги для дотримання кочегаром вимог з охорони праці при виконанні робіт, які визначені його функціональними обов'язками.

1.3. Інструкція розроблена відповідно до:

- Положення про розробку інструкцій з охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 29.01.1998 № 9 (в редакції наказу Міністерства соціальної політики України від 30.03.2017 № 526);
- Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 № 15;
- Правил охорони праці під час експлуатації обладнання, що працює під тиском, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 05.03.2018 № 333.

1.4. У своїй діяльності кочегар керується цією інструкцією, технічними нормами та іншими актами законодавства.

1.5. В разі пошкодження здоров'я з вини власника кочегар має право на відшкодування в установленому порядку заподіяної йому шкоди.

1.6. Кочегар відноситься до категорії робітників.

До роботи кочегаром може бути допущена особа, яка досягла 18-річного віку, має відповідну професійну освіту та посвідчення на право обслуговування котлів відповідного типу, пройшла стажування (в залежності від кваліфікації та досвіду роботи), навчання за програмою пожежно-технічного мінімуму, а також пройшла вступний інструктаж з питань охорони праці та первинний інструктаж на робочому місці і не має протипоказань до виконання обов'язків за станом здоров'я.

1.7. Також кочегар повинен володіти необхідним обсягом технічних знань щодо особливостей роботи електроустановок, знати основні заходи перестороги під час роботи з електрообладнанням.

1.8. Під час виконання роботи на кочегара можуть впливати такі небезпечні і шкідливі виробничі фактори, як:

- підвищена температура поверхонь обладнання, підвищена температура повітря робочої зони;
- враження електричним струмом;
- пошкодження систем, які знаходяться під тиском (вибухи);
- загазованість, отруєння чадним газом, алергічні реакції;
- опіки;
- проведення робіт на територіях, де можливе проведення бойових дій;
- інші негативні фактори.

1.9. З метою дотримання правил охорони праці кочегар повинен:

- неухильно керуватися вимогами правил внутрішнього трудового розпорядку, які діють на виробництві, інструкцій з охорони праці та безпечного ведення робіт, з пожежної безпеки та електробезпеки, а також виробничої інструкції;
- знати об'єм кваліфікаційних вимог відповідно до наданого розряду та забезпечити раціональну організацію праці на своєму робочому місці;
- знати основні положення Правил будови і безпечної експлуатації посудин, що працюють під тиском;
- володіти необхідним обсягом технічних знань щодо особливостей роботи котельного обладнання та знати інструкцію заводу-виготівника щодо експлуатації котла;
- знати види палива, правила його спалювання та норми витрат;
- виконувати тільки доручену роботу та не передавати управління обладнанням котельні іншим особам, не допускати сторонніх осіб на робоче місце;
- у разі виникнення аварійних ситуацій діяти згідно відповідного плану реагування, вміти надавати долікарську допомогу потерпілим;
- ефективно використовувати засоби колективного і індивідуального захисту відповідно до характеру і умов праці;
- суворо дотримуватись правил особистої гігієни;
- не приступати і не виконувати роботу у стані алкогольного, наркотичного або медикаментозного сп'яніння, у хворобливому або стомленому стані;

- користуватися спецодягом та засобами індивідуального захисту;
- знати місця розташування первинних засобів пожежогасіння, вміти користуватись вогнегасниками та іншим протипожежним інвентарем.

1.10. Кочегар забезпечується спеціальним робочим одягом та взуттям (куртка, штани з термостійкої нетеплопровідної тканини, черевики шкіряні на потовщеній підошві), а також засобами індивідуального захисту (рукавиці комбіновані, окуляри захисні, респіратор) та інше за встановленими галузевими нормами.

1.11. Одяг, взуття та інші засоби індивідуального захисту повинні бути справними та відповідати зросту і розміру.

1.12. Робоче місце кочегара повинно бути в порядку і чистоті, забезпечене захисними і запобіжними пристроями та повинно мати достатнє освітлення.

1.13. Під час проведення роботи в межах території, де можливе проведення бойових дій або яка зазнала їх наслідків кочегар повинен бути поінформований про план евакуації персоналу з території підприємства та безпечні маршрути переміщення його територією.

На підприємстві мають бути засоби оповіщення про повітряну небезпеку

1.14. За порушення нормативно-правових актів про охорону праці, створення перешкод діяльності працівників органів нагляду за охороною праці кочегар може бути притягнений до відповідальності згідно із чинним законодавством України.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Перед початком роботи кочегар повинен:

- одягти спецодяг, спецвзуття;
- знати вимоги виробничої інструкції щодо експлуатації обладнання;
- оглянути і впорядкувати робоче місце, пересвідчитись, що проходи в котельні і виходи з приміщення вільні;
- перевірити справність засобів індивідуального захисту;
- з'ясувати питання про стан роботи обладнання, ознайомитись зі всіма записами у експлуатаційному журналі прийому-передачі зміни;
- визначити відповідність режиму роботи котлів заданим параметрам;
- провести зовнішній огляд трубопроводів води, перевірити щільність і легкість відкриття кранів, вентилів і засувок, перевірити рівень води в котлах;
- перевірити засоби протиаварійного захисту та сигналізації;
- переконатися у відсутності поривів і течі трубопроводів пари, гарячої та холодної води;

- визначити стан роботи системи вентиляції та димососів, в тому числі забезпечення постійного припливу повітря в котельню для підтримки нормального горіння і режиму вентиляції;
- перевірити справність основного та аварійного освітлення, наявність первинних засобів пожежогасіння;
- перевірити робочу зону на наявність небезпечних факторів, зокрема вибухонебезпечних та інших підозрілих предметів, що можуть створити загрозу життю і руйнування обладнання.

2.2. Засвідчити факт приймання - передачі зміни шляхом внесення запису у експлуатаційний змінний журнал, із зазначенням стану робочих котлів, запобіжних клапанів, засобів автоматики та зафіксувати показники водовказівних приладів, сигналізаторів граничних рівнів води, манометрів, запобіжних клапанів, живильних приладів та засобів автоматики.

2.3. Перед початком роботи пересвідчитись у наявності вільного доступу до запасних виходів на випадок надзвичайної ситуації.

2.4. Про всі виявлені несправності обладнання, інвентарю, електропроводки та інші неполадки кочегар повинен повідомити безпосереднього керівника, відповідального за роботу котельні та приступити до роботи після їх усунення.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. Розпалювання, експлуатацію та зупинку котла (котлів) слід проводити у відповідності з виробничо-технологічною інструкцією. У змінному журналі мають бути записані розпорядження начальника котельні або особи, яка його заміняє, про розгопку або зупинку котлів

3.2. Перед розпалюванням котла необхідно:

перевірити справність топки та димоходів, запірно-регулюювальних пристроїв;

топку та димоходи старанно провентилувати, забезпечити добре освітлення і надійний захист від можливого проникнення в приміщення диму та пилу з інших працюючих котлів;

перевірити ступінь заповнення котла водою та утримання відповідного рівня води, відсутність заглушок на живильній, спускній та продувній лініях, а також відсутність у топці і димоходах сторонніх предметів;

впевнитись у справності контрольно-вимірювальних та інших приладів, димососів і вентиляторів, а також у наявності природної тяги.

3.3. Слід пам'ятати, що котел розпалюється при слабкому вогні, зменшеній тязі, закритому паровому вентилі і відкритому запобіжному клапані або вентилі (крані) для випуску повітря. При цьому забезпечується рівномірне

прогрівання його частин і завчасне включення пристрою для підігрівання води у нижньому барабані котла.

3.4. Включаючи котел у паропровід кочегар повинен здійснювати цю операцію повільно, після старанного прогріву і продуву паропроводу, уважно слідкуючи за справністю трубопроводу, конденсаторів, опору і підвісок, а також за рівномірним розширенням паропроводу.

3.5. Забороняється:

- залишати котел без нагляду до повного припинення горіння в топці, вилучення з неї решт палива і зниження тиску до нуля;
- допускати у приміщення котельні сторонніх осіб;
- відволікатись від виконання своїх обов'язків;
- замикати входні двері приміщення котельні при працюючих котлах, спати в робочий час;
- захаращувати приміщення, зберігати в них будь-які сторонні матеріали та речі, крім тих, що використовуються для обслуговування котлів;
- застосовувати під час розпалювання котла, що працює на твердому паливі, легкозаймисті матеріали (бензин, гас тощо);
- зберігати та використовувати у приміщенні котельні легкозаймисті рідини, зріджений газ, вибухові та інші небезпечні речовини;
- сушити одяг, взуття, матеріали з дерева та інше на металевих конструкціях і обладнанні котлів та трубопроводів;
- відкривати люки і лючки, а також ремонтувати елементи котла при наявності тиску;
- підчekanення заклепаних швів, зварювання елементів котла під час роботи котла;
- самостійно ремонтувати електрообладнання;
- здійснювати запуск котлів з несправною арматурою, автоматикою та засобами протиаварійного захисту і сигналізації;
- закривати решітки вентиляційних каналів;
- розпалювати паливо без попередньої вентиляції топки та димоходів;
- наближати впритул обличчя до запального отвору при спостереженні за горінням чи регулюванням подачі повітря;
- притулятись до механізмів та їх частин, що обертаються;
- торкатись голими руками чи іншими відкритими ділянками тіла до поверхні котлів та обладнання нагрітих понад 60°C.

3.6. При роботі котла кочегар повинен вжити термінових заходів щодо усунення несправностей, які загрожують безпечній і безаварійній роботі устаткування.

3.7. При відключенні ділянок трубопроводів і димоходів на вентиляторах, засувках і заслінках, а також на пускових пристроях димососів, дуттьових вентиляторів та живильників палива слід вивішувати плакати “Не включати, працюють люди”.

3.8. Перевірка справності сигналізації та автоматичного захисту повинна проводитись у відповідності з графіком, розробленим та затвердженим у встановленому порядку.

3.9. Виявлені в процесі роботи несправності устаткування записуються кочегаром у змінний журнал.

3.10. Робота котельні негайно припиняється у випадках:

- виявлення несправностей запобіжних пристроїв, неспрацювання автоматики безпеки;
- розриву запірної арматури, пошкодженні інших конструкцій котла;
- вибуху у топці котла та виникненні пожежі;
- припинення подачі електричного струму до котельні;
- різкому падінні тиску пари чи рівня води у котлі;
- підвищенні або зниженні тиску в системі опалення;
- при несправностях водовказівних приладів, манометрів, термометрів, запобіжних клапанів;
- при виявленні невластивого при роботі котла шуму, вібрації, стукоту тощо.

3.11. У разі виявлення ознак загазованості потрібно негайно провентилювати приміщення.

3.12. Ремонтні роботи усередині топок котла можуть виконуватися за нарядом-допуском на виконання робіт підвищеної небезпеки.

3.13. Кочегар повинен постійно слідкувати за оповіщеннями, що надсилаються за допомогою засобів зв'язку, щодо наявності загрози бойових дій та інформувати про можливу небезпеку працівників, які перебувають поруч.

3.14. У разі виявлення вибухового предмета заборонено:

- підходити до нього, торкатися предмета та пересувати його;
- перебуваючи поблизу нього, палити, користуватися засобами радіозв'язку, мобільними телефонами (вони можуть спровокувати вибух);
- заливати його рідинами, засипати ґрунтом або намагатися чимось накривати;

- намагатися самостійно знешкодити предмет.

3.15. Про всі порушення технологічного процесу, несправності обладнання, устаткування та інші небезпечні фактори, що загрожують здоров'ю та життю працівників, необхідно повідомити керівника, відповідального за справний стан і безпечну експлуатацію обладнання під тиском та зробити запис у змінному експлуатаційному журналі.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Після закінчення роботи необхідно привести в порядок робоче місце та скласти інструмент, пристосування і матеріали у відведені для зберігання місця.

4.2. Передати змінному кочегару обладнання і матеріали, зробити відповідні записи в змінному журналі і повідомити керівництво про закінчення роботи та виявлені несправності обладнання і механізмів.

4.3. Зняти спецодяг і спецвзуття, очистити їх від пилу і бруду та розмістити у відведеному для зберігання місці. Вмитися або прийняти душ, переодягтися.

4.4. У разі невиходу на роботу змінного кочегара (хвороба, запізнення, нещасний випадок тощо) забороняється залишати робоче місце без дозволу керівництва.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. Кочегар зобов'язаний у випадках, передбачених виробничою інструкцією, а також у інших аварійних випадках зупинити роботу котла, зокрема, якщо:

- виявлені несправності запобіжних пристроїв через підвищення тиску;
- тиск в обладнанні під тиском піднявся вище дозволеного на 10 % і продовжує підніматись, незважаючи на дотримання персоналом усіх вимог, зазначених в інструкції;
- знизився рівень води нижче нижнього допустимого рівня (в котлах та посудинах з вогневим обігрівом);
- підвищився рівень води вище верхнього допустимого рівня;
- припинилась робота живильних пристроїв;
- припинилась робота показчиків рівня води прямої дії;
- в основних елементах обладнання під тиском (барабані, колекторі, камері, пароводоперепускних і водоопускних трубах, парових і живильних трубопроводах, жаровій трубі, вогневій коробці, кожусі топки, трубній решітці, зовнішньому сепараторі, арматурі, обичайці, днищі) будуть виявлені тріщини, випини, пропуски в їх зварних швах, обрив анкерного болта або в'язі;

- недопустимо підвищився або знизився тиск в тракті прямооточного котла до вбудованих засувки;
- несправна автоматика безпеки або аварійна сигналізація, включаючи зникнення напруги на цих пристроях;
- виникла пожежа, яка загрожує обслуговувальному персоналу, посудині (котлу), що знаходиться під тиском;
- виявлено несправні манометри і неможливо визначити тиск за допомогою інших приладів та в інших небезпечних випадках.

5.2. У разі порушення цілісності обладнання, що викликало загоряння, вибух тощо слід негайно зупинити роботу котла, вивести працівників із небезпечної зони, доповісти про аварію керівництву, за необхідності викликати відповідний аварійний підрозділ та приступити до гасіння пожежі згідно з інструкції з пожежної безпеки, використовуючи вогнегасники та інші засоби пожежогасіння.

5.3. Якщо стався нещасний випадок, а також при раптовому захворюванні необхідно:

усунути дію на організм небезпечних та шкідливих факторів, які загрожують здоров'ю і життю потерпілого;

згідно з інструкцією надати потерпілому невідкладну медичну допомогу, а в разі потреби викликати швидку медичну допомогу.

5.4. Механізм здійснення аварійної зупинки обладнання під тиском також визначений у виробничій інструкції, що діє в межах підприємства.

В.о. Директора
Леб'язького ЗДО (Я/С) «СОНЕЧКО»

Анастасія ГАРКУШЕНКО

З інструкцією ознайомлені:

10 07 2024 _____
(дата) (підпис)

10.07.2024 _____
(дата) (підпис)

О.Р. Гамбове
(ініціали, прізвище)

Г.П. Гамбаров
(ініціали, прізвище)